

Utbildningsdepartementet
(u.remissvar@regeringskansliet.se)

**Remissvar på Utbildningsdepartementets
promemoria Registerkontroll inför antagning till vissa
högskoleutbildningar, Universitetskanslersämbetets
delrapport 2023:1, En översyn av bestämmelserna i
antagningsregistret, och
Universitetskanslersämbetets slutrapport 2023:22 En
översyn av förordningen (1993:1153) om redovisning
av studier m.m. vid universitet och högskolor**

Linköpings universitet (LiU) har beretts tillfälle att yttra sig över
Utbildningsdepartementets promemoria (U2025/01933) och lämnar följande
synpunkter.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis har LiU följande synpunkter på Utbildningsdepartementets
promemoria (U2025/01933):

- LiU instämmer i förslaget att en belastningsregisterkontroll inför antagning ska omfatta ytterligare utbildningar.
- LiU tillstyrker förslaget att avskiljande ska kunna göras om student under utbildningen begår ett sådant brott som också kan leda till nekad antagning.
- LiU har inget att erinra mot att det inte införs skyldighet för domstolar att underrätta universitet och högskolor om domar avseende brott som kan leda till avskiljande från vissa högskoleutbildningar eller att det inte införs någon möjlighet för lärosäten att inhämta uppgifter från belastningsregistret.

På Universitetskanslersämbetets (UKÄ:s) rapporter (2023:1 och 2023:22) har LiU följande synpunkter:

- LiU ställer sig positivt till att UKÄ:s förslag ger stöd för att registrera uppgifter om annan utbildning än högskoleutbildning, så som behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.
- LiU tillstyrker UKÄ:s förslag kring förtydligande om personuppgiftsansvarig i förordningen om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor.
- LiU bedömer att det finns ett behov av att närmare utreda frågan om tillgång för lärosätena till uppgifter i andra lärosätens studie- och antagningsregister och om det lämpligast sker genom möjlighet till direktåtkomst eller elektroniskt utlämnande på annat sätt.

Registerkontroll inför antagning till vissa högskoleutbildningar

4.1 Vilka utbildningar som leder till behörighet till vissa yrken inom skolväsendet ska omfattas av belastningskontroll?

LiU tillstyrker förslaget på vilka yrken inom skolväsendet som ska omfattas av belastningsregisterkontroll, mot bakgrund av det även för dessa utbildningar genomförs en belastningsregisterkontroll vid anställning i det yrke som utbildningen leder till.

4.2 Vilka utbildningar som leder till behörighet för vissa yrken inom hälso- och sjukvården ska omfattas av belastningsregisterkontroll?

LiU tillstyrker förslaget på vilka yrken inom hälso- och sjukvården som ska omfattas av belastningsregisterkontroll, mot bakgrund att de leder till examina som ligger till grund för legitimation enligt 4 kap. 1 § patientsäkerhetslagen (2010:659), samt även utbildning till psykologexamen. LiU har i tidigare remissvar på betänkandet Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter (SOU 2021:83) och promemorian Utökande registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter (U2025/01126) framfört att det fanns anledning att lägga till ytterligare utbildningar, vilket nu har föreslagits.

LiU önskar även lyfta frågan om hur uppdragsutbildning ska omfattas och hanteras av belastningsregisterkontroll. Exempelvis har psykoterapeutprogrammet tidigare givits som uppdragsutbildning.

4.3 Förändringar behöver göras i högskolelagen och examenstillståndslagen

LiU har inget att erinra mot förslaget om nya formuleringar.

4.4 Avskiljande av studenter som dömts för vissa brott

I betänkandet Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter (SOU 2021:83) föreslogs att studenter på utbildningarna ska kunna avskiljas om de under utbildningen begår ett sådant brott som också kan leda till nekad antagning. Då det i denna promemoria lämnas ytterligare förslag på utbildningar så innebär det att studenter på fler utbildningar omfattas av den föreslagna avskiljandegrunden. LiU tillstyrker detta förslag.

5 Ingen skyldighet för domstolar att meddela lärosäten om domar som kan leda till avskiljande enligt den nya avskiljandegrunden

LiU instämmer i bedömningen att det inte bör införas en skyldighet för domstolar att underrätta universitet och högskolor om domar avseende brott som kan leda till avskiljande från vissa högskoleutbildningar, och att det inte bör införas någon möjlighet för lärosäten att inhämta uppgifter från belastningsregistret, då det innebär stort integritetsintrång. För att ett lärosäte ska kunna avskilja en student som under utbildningens gång döms för ett sådant brott som skulle ha inneburit nekad antagning behöver lärosätet således få kännedom om domen på annat sätt. Lärosätena behöver nogsamt fundera på hanteringen avseende utdrag ur belastningsregistret under pågående utbildning, avseende vissa utbildningars praktiska moment.

Utan underrättelseskyldighet för domstolar och utan möjlighet att inhämta uppgifter från belastningsregistret för lärosäten är frågan i vilken utsträckning denna nya grund för avskiljande kommer att tillämpas i praktiken. Trots denna farhåga anser LiU att det är rimligt att kunna avskilja student från utbildningen enligt punkt 4.4.

7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslaget är att lag- och förordningsändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2026 och tillämpas första gången inför antagningen till utbildning som börjar efter den 31 december 2027. LiU vill lyfta att detta är en ambitiös tidsplan för denna nya hantering som innebär nödvändig och komplex systemutveckling vilket medför risk för nedprioriteringar av annan nödvändig utveckling.

Övrigt - rutiner och process för belastningsregisterkontroll

LiU vidhåller även de synpunkter som lämnades i remissvar över SOU 2021:83 samt U2025/01126 beträffande hur registerkontrollen ska genomföras och regleras. En registerkontroll ska ske genom att Universitets- och högskolerådet (UHR) eller lärosätena hämtar in uppgifter från belastningsregistret beroende på vem som hanterar ansökningarna. LiU anser att det är av vikt att en registerkontroll kan ske automatiserat och systematiserat samt att ansvarsfördelningen mellan UHR och lärosätena klargörs, särskilt vad gäller registerkontroll vid reservantagning och

antagning av sena sökande där lärosätena hanterar detta lokalt. Processen måste vara tidseffektiv och tydlig.

UKÄ:s rapporter avseende översyn av förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor

1 kap. i förordningen om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor

I LiU:s tidigare enkätsvar till UKÄ, med anledning av regeringsuppdraget att genomföra en översyn av förordningen om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor, har LiU efterfrågat stöd för att i studieregistret dokumentera uppgifter om personer som bedriver annan utbildning än högskoleutbildning vid statliga universitet och högskolor, t.ex. enligt förordning (2018:1519) om behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning. LiU anser därför att det är positivt att UKÄ:s förslag ger stöd för registrering av uppgifter även om dessa studenter.

UKÄ:s förslag på definition av student skiljer sig från den definition som finns i andra högskolerättsliga författningar vilket skapar en otydlighet. Det kan övervägas om definitionen av student bör ändras. I studiestödslagen (1999:1395) används t.ex. begreppet studerande.

2 kap. i förordningen om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor

Personuppgiftsansvarig – 2 kap. 2 §

LiU instämmer i förslaget att tydliggöra personuppgiftsansvaret och instämmer i UKÄ:s förslag, nämligen att varje lärosäte ansvarar för sina egna uppgifter i studieregistret och att UHR ansvarar för antagningsregistret. Motsvarande bestämmelser behöver då tas in i 3 kap. avseende SCB:s personuppgiftsansvar för behandling av personuppgifter i universitets- och högskoleregistret samt i 4 kap. avseende UHR:s personuppgiftsansvar för behandling av personuppgifter i antagningsregistret.

LiU instämmer i förslaget att systemet ska vara gemensamt för samtliga lärosäten, och att varje lärosäte dokumenterar uppgifter om egna studenter i det egna studieregistret, som är en del av systemet.

Ändamålet med registret – 2 kap. 3 §

UKÄ föreslår vissa förtydliganden avseende ändamålet med registret. Ändamålsbestämmelser kan utformas på olika sätt och vara mer eller mindre detaljerade. I moderna registerförfattningar har det föreslagits – och i vissa fall

även beslutats – att införa breda och mindre detaljerade ändamålsbestämmelser.¹ Det kan övervägas om man bör ta ställning till om ändamålsregleringen i förordningen kan formuleras bredare.

Uppgifter om studenter - 2 kap. 4–6 §§

LiU instämmer i förslaget att uppgifter om ”urvalsgrund” kan tas bort, då det registreras i separat antagningsregister och att uppgift om ”registrering” läggs till. Generellt kan övervägas hur detaljerad denna uppräkningslista bör vara (jämför vad som anges ovan under rubriken Ändamålet med registret.)

UKÄ föreslår vidare att det i studieregistret ska dokumenteras uppgifter om avbrott på utbildning (p. 7). Som alternativ formulering i stället för ’avbrott på utbildning’ nämner UKÄ begreppet ’studieavbrott’. Det finns dock ingen enhetlig definition av vad som avses med ett studieavbrott och inte heller några nationella bestämmelser som reglerar hur olika typer av avbrott på studier ska hanteras. Mot bakgrund av att det inte finns någon enhetlig definition av avbrott, och med hänsyn till UKÄ:s pågående projekt om den rättsliga innebörden av studieavbrott kan det finnas anledning att framgent se över terminologin för att undvika otydligheter och säkerställa en enhetlig begreppsanvändning.

4 kap. i förordningen om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor

Direktåtkomst för lärosäten – 4 kap. 10 och 11 §§

Enligt UKÄ:s författningsförslag får högskolor och enskilda utbildningsanordnare, som vid tillämpningen av offentlighets- och sekretesslagen ska jämföras med myndigheter, medges direktåtkomst till de uppgifter som omfattas av 4 §. Direktåtkomsten begränsas till uppgifter i registret som rör sökande och antagna till det egna lärosätet. Enskilda utbildningsanordnare som inte jämföras med myndigheter får enligt förslaget endast tillgång till uppgifter i registret genom utlämnande.

LiU gör bedömningen att lärosätena behöver ha tillgång till uppgifter om sökande från alla lärosäten för att kunna sköta antagningen i en samordnad process samt även vid examensutfärdande. LiU anser att det behöver utredas närmare om tillgång till uppgift om studenter i andra lärosätens antagningsregister bör ske genom att lärosätena ges direktåtkomst eller om utlämnande kan ske på annat sätt än genom direktåtkomst.

I slutbetänkandet Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – några anslutande frågor (SOU 2024:45) föreslås bestämmelser som syftar till att ge myndigheter ett uttryckligt rättsligt stöd för att på eget initiativ lämna uppgifter som inte är sekretessbelagda till andra myndigheter, om utlämnandet kan antas vara av betydelse för att den utlämnande eller den mottagande myndigheten ska kunna

¹ Se t.ex. SOU 2024:95 sid. 214 med där gjorda hänvisningar.

fullgöra sin författningsreglerade verksamhet. (2 kap. 6 § och 4 kap. 4 §). Bestämmelsen föreslås vara tillämplig oavsett omfattningen av utlämnandet. Den kan alltså komma att ligga till grund för regelmässiga och stora informationsflöden mellan myndigheter i ett särskilt system. Det kan övervägas om förslagen i SOU 2024:45 är tillräckliga och kan användas för regelmässiga elektroniska överlämnande mellan lärosäten utan rätten till direktåtkomst.

Om bedömningen är att ett lärosäte bör ges direktåtkomst till uppgifter i andra lärosätens antagningsregister, kan det övervägas om den bedömning som i Utbildningsdepartementets promemoria U2025:792 görs för högskolor och enskilda utbildningsanordnare som vid tillämpningen av offentlighets- och sekretesslagen ska likställas med myndigheter även kan göras för statliga lärosäten. I promemorian lämnas förslag på att UHR i egenskap av personuppgiftsansvarig för antagningsregistret närmare ska avgöra vilka typer av uppgifter som enskilda utbildningsanordnare behöver få tillgång till genom direktåtkomst för att kunna genomföra antagning. Det bedöms alltså inte vara lämpligt att i förordningen om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor föreskriva att direktåtkomsten endast får avse uppgifter om sökande till det egna lärosätet.

Handläggningen av beslutet

Beslut i detta ärende har fattats av rektor Jan-Ingvar Jönsson vid rektors beslutsmöte i närvaro av universitetsdirektören Anna Thörn, studentrepresentanten Linnea Båfält och sekreteraren Maria Fält, efter föredragning av koordinatör Marie Eslon.

Delyttranden som har beaktats i beredningen av detta yttrande har lämnats av universitetsjuristen Karin Simmons, dekanen Håkan Löfgren och utbildningsledare Helena Loborg vid området Utbildningsvetenskap, vicedekanen Jan-Erik Karlsson och samordnare Marie Gärdekan vid Medicinska fakulteten, dekanen Ulf Melin och utbildningsledaren Ida van der Woude vid Filosofiska fakulteten, programansvarige vid psykologprogrammet Mattias Forsblad, programansvariga för psykoterapeutprogrammet Erika Viklund, enhetschefen David Bäckelid, koordinatör Matilda Strömberg, samordnaren Oscar Johansson samt samordnaren Rickard Hellström vid Studentavdelningen.

Jan-Ingvar Jönsson

Marie Eslon

Sändlista:
Utbildningsdepartementet
Universitetsledningen
Fakultetskanslierna (funktionsadresser)
Studentkårerna
Internrevisionen
Dokument- och arkivenheten